

Qur'on qiroat qilganda har bir oyatda vaqf qilish «sunnat» deyiladi

21:36 / 27.04.2016 6235

Qur'on qiroat qilganda har bir oyatda vaqf qilish «sunnat» deyiladi. Shunga muvofiq Madina bosma Qur'onida oyatning oxirida Lom-Alif belgisi йўқ. Shunga kўra barча oyatlardan кейин vaqf қилинади. Лекин Абдурахмоний ва Абдумолийкий қори Qur'onларида кўп жойларда oyatлар қўшиб қироат қилинади. Чунки уларда Лом Алиф белгиси бўлади. Аслида қай бири sunnatга мувофиқ?

Ҳадиси шарифларда "Пайғамбаримиз (С.А.В.) ҳар бир oyatning охирида тўхтаб ўқир эдилар. Саҳобалар ўшандан oyatларни бошланиши охирини билиб олганлар" деган маънодаги ривоятлар бор. Кейинчалик Qur'они Каримни жамлаб китоб шаклига келтиргандан сўнг, яна бир муддатлар ўтиб одамларни Qur'on қироатидаги билимларини, оммани арабмасларни ўргатиш мақсадида қироат илмининг устозлари, алломалари ўша Расми Усманийнинг ҳеч ўзгармасдан тутиб қолган ҳолда унинг атрофига баъзи-бир белгиларни қўйишни лозим топганлар ва бу ишни амалга оширганлар. Ана шу пайтда vaqf белгилари ҳам қўйилган, қироат илмининг билимдонлари айтишларича бу саволда келтирилган номлари "Абдурахмоний", "Абдуллоҳий" Qur'on деганлари асосан бизнинг ўлкаларда, Осиё ўлкаларида, араб бўлмаган мусулмон қориларнинг томонидан ёзилган, йўлга қўйилган китоблар яъни Qur'onлар бўлиб уларда маънони асосида тўхташ учун алоҳида белги қўйилган, oyatларнинг орасидагиси алоҳида белги қолган. Демак асосий тўхтамаса бўлмайдиган жойларда ана шу тўхташни лозимлигини билдирадиган белгини қўйилган. Бу oyatning маъноси улаб ўқиб кетса, маънога ҳалал етиш эҳтимоли борилигидан қилинган аломатлар бўлади. Мадинаи Мунавварадаги мусхафи шариф бу нисбатан энг янги мусхофлардан бири бўлади. Буни мана шу яқин йиллар давомида амалга оширилган, қорилардан бир гуруҳ тузиб ана шуни қараш, тўғрилаш, баъзи-белгиларини қўйиш маънолари ҳам йўлга қўйилган. Ўша мусхофи шарифнинг охирида шу белгилар тўғрисида уни демак ташкиллаштирган илмий гуруҳни тушунтириш демак матни ҳам бор. Бу ерда мулоҳаза қилинадикки албатта уни араблар қилганлари учун, араблар маъноларини аниқ билганларидан ҳаммасини бир ҳил қилиб қўйиб кетаверганида қори ўзи ўқиб кетаётган пайтида тўхташ лозим бўлган ерни ўзи билади деган маънода. Бу ерда

Мадиабосма Қуръонда барча оятлардан кейин вақф қилинади деяпти, йўқ мана Мадинани, Маккани қориларини қироатларига қулоқ солинадиган бўлса, албатта ҳар бир оятни охирида тўхтаб ўқиётганлари йўқ, улаб ўқиб кетаётган ҳолатлари ҳам бор. Бу ҳалиги маънода оятнинг маъносига қараб тўхташ албатта лозим бўлган жойда тўхташади, улаб кетиш жоиз бўлган жойда улаб кетаверишади. Асосан бу ердаги белгиларни демак эътиборга олиниши ана шу Қуръонларни босмага тайёрлаш пайтидаги ҳолат. Ўша замоннинг демак талаблари, шартлари ва ким ўқиши кўзланаётганлигини эътибори ва бошқа кўпгина омиллар эътиборга олинган бўлади.